

Fiqh - Dharoora (Nødvendighed)

Bismillahir Rahmanir Raheem

Spørgsmål:

Min datter har behov for en operation, og lægerne siger, at operationen er dyr. Hvis jeg skal redde hendes liv, må jeg så tage et lån i banken? Det kan jo blive nødvendigt...

Svar:

Dommen med hensyn til at låne penge med renter bliver betragtet som åger, og det er forbudt, idet Allah ﷻ siger:

﴿الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرِي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾

"Dem der tager riba (åger), vil ikke fremstå som andet end den (person), som den onde har drevet til vanvid med sin berøring. Dette er fordi de sagde, 'handel er ligesom åger', men Allah tillod handel og forbød åger! Den der afholder sig efter at have modtaget en formaning fra sin Herre, skal være undskyldt for deres fortid, og deres afgørelse tilkommer Allah; men dem som gentager (forbrydelsen) er ildens beboere; og de skal blive der for altid. Allah vil fratage åger enhver velsignelse, men vil give forøgelse for velgørende gerninger, fordi Han elsker ikke de utaknemmelige onde væsner. Dem der erkender og udfører gode gerninger og opretholder regelmæssig bøn, og giver ud af deres ejendom, skal have deres belønning hos deres Herre, og de skal hverken frygte eller sørge." [MOQ. al-Baqarah 2:275-277]

Tyveri er også forbudt, fordi Allah ﷻ siger:

﴿وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جِزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾

"Hvad angår tyven - manden og kvinden - så hug deres (højre) hånd af. En eksemplarisk straf fra Allah for deres forbrydelse. Og Allah er Magtfuld og Vis." [MOQ. al-Maidah 5:38]

Angående din datter, hvis du er tvunget til det, og hvis lægen beslutter, at det er et spørgsmål om liv og død og de ikke kan udføre deres pligt uden betaling, så er det obligatorisk for dig at gøre dit bedste for at behandle hende for at redde hendes liv, og sætte din lid Allah ﷻ i forhold til resultatet. Dette kræver at du anstrenger dig, indtil du har opbrugt alle de tilladte shariamæssige midler, idet bevarelsen af liv er enhver muslims pligt.

Dette er dog ikke et spørgsmål om nødvendighed men det er et spørgsmål om *Ikrab* (tvang) - og det hører indunder den islamiske Shari'ahs fem mål (*Maqasid*), som er:

1. Beskyttelse af 'aqidah: Dommen til fornægtelse (muslimer der forlader Islam).
2. Beskyttelse af liv: Dommen til drab.
3. Beskyttelse af sindet: Dommen til beruselse.
4. Beskyttelse af ejendom: Dommen til tyveri.
5. Beskyttelse af ære: Dommen til utroskab eller hor.

Mange misforstår meningen med nødvendighed (*Dharoorā*), og de forveksler det med akut tvang (*Idb'tīrar*) eller tvang (*Ikrāh*). Følgende er deres shariamæssige definition:

Nødvendighed: Det er noget kroppen gør dagligt eller til enhver tid, såsom at være iklædt tøj, at spise, drikke, gå, sidde eller bruge transport for at komme på arbejde osv. Alt dette kontrolleres af den islamiske Shari'ah, og man må ikke gå udenfor Shari'ah. Allah ﷻ siger:

﴿فَوَرَبِّكَ لَنَسَأَلَنَّكَ أَجْمَعِينَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾

"Ved din Herre! Vi vil sandelig spørge dem om det de plejede at gøre." [MOQ. al-Hijr 15:92-93]

Akut tvang: Det er kun i spørgsmål om føde, hvor en muslim sulter, og han er i fare for at miste sit liv, så kan han spise svinekød (eller selvdødt kød m.m.), men således at det redder hans liv, og ikke for at mætte ham, og det er hvis svinekødet er det eneste som er til rådighed. Beviset herfor i Qur'anen er følgende:

﴿إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَنزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

"Han har forbudt jer ådsler (selvdødt kød), blod, svinekød og det et andet navn end Allahs er påkaldt over. Men hvis man tvinges (akut) af omstændighederne uden villig uhyldighed eller for at overskride flere grænser, så er Allah Tilgivende og Barmhjertig." [MOQ. al-Nahl 16:115]

Og Han ﷻ siger:

﴿قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خَنزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

"Sig: "Jeg finder ikke noget i det der er blevet åbenbart til mig, som er forbudt at spise for den, som vil spise det, foruden ådsler (selvdødt kød), strømmende blod (ved slagting eller lignende), kødet fra svinet, idet det er afskyeligt (rijsun) eller det oprørske (fisqan) der slages som et offer til andre end Allah; hvis en person tvinges akut, uden villighed til at være uhydig, eller for at overskride flere grænser - så er din Herre Tilgivende og Barmhjertig." [MOQ. al-An'am 6:145]

Og Han ﷻ siger:

﴿إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَنزِيرِ وَمَا أُهْلَ بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

"Han har forbudt jer ådsler (selvdødt kød), blod, svinekød og det et andet navn end Allahs er påkaldt over. Men hvis man bliver tvunget akut, uden villighed til at være uhydig, eller for at overskride flere grænser, er man ikke syndig, for Allah er Tilgivende og Barmhjertig." [MOQ. al-Baqarah 2:173]

Personen beskrevet i disse ayaat som værende under akut tvang, er kun i relation til føde og intet andet. Dette er klart og tydeligt. Det er også tydeligt, at skylden kun ophæves i tilfælde af livet er truet; ellers så betragtes personen ikke som en der er under akut tvang.

Tvang: Det er generelt i sager hvor en muslim tvinges af andre mennesker til at gøre noget, hvor han trues og er i fare for at miste livet. En person under tvang er skyldfri, og ikke ansvarlig for sine handlinger ifølge den islamiske Shari'ah, ligesom da 'Ammar bin Yasir så sine forældre blive dræbt og Quraysh truede med at ville dræbe ham, medmindre han forlod Islam, hvorpå han forlod Islam med tvang. Og Allah ﷻ henviser til Yasir, når Han ﷻ siger:

﴿مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾

"Den der efter at have erkendt, udtaler frafald medmindre det sker med tvang og hans hjerte føler sig trygt med erkendelsen (er fritaget), men den der åbner sit bryst overfor bedenskab, over dem vil der være Allahs Vrede, og de vil få en smertefuld straf." [MOQ. al-Nahl 16:106]

Og Allahs Sendebud ﷺ sagde:

((إِنَّ اللَّهَ وَضَعَ عَنْ أُمَّتِي الْخَطَأَ وَالنَّسِيَانَ وَمَا اسْتَكْرَهُوا عَلَيْهِ))

"Allah har fritaget Min Ummah for (ansvar i) tre ting: Fejl, glemsomhed, og enhver handling de er blevet tvunget til at udføre." [Sunan Ibn Majah, i kitab al-Talaq]

Men de klassiske retslærde har forklaret at tvangen der er åbenbaret i denne ayah kun er når livet er i fare og der hvor livet ikke er i fare, så er det ikke tvang.

Men nogle personer vil sige, at de er blevet tvunget til at optage lån for at kunne købe et hus; de refererer til disse ovenstående ayaat som omhandler akut tvang og nødvendighed men det er tydeligt at disse ayaat udelukkende refererer til føde. Beviset gælder ikke i denne situation. Dette er ikke et spørgsmål om tvang, fordi ingen tvinger dig til at optage lån, og dit liv er ikke i fare. Ydermere er der mange steder til rådighed, man kan leje, eller som stilles til rådighed af almindelige borgere (fremleje), eller man kan endda få husly hos en ven eller slægtning. Under alle omstændigheder så er livet ikke i fare.

Et andet eksempel er hvor folk siger at de er blevet tvunget til at spise svinekød. Folk i disse eksempler har åbenbart fejlet i at skelne mellem nødvendighed, akut tvang og tvang; og dette er et direkte resultat af deres mangel på viden og forståelse af den islamiske Shari'ah. Eller på grund af vildledning fra nogle af de såkaldte regeringslærde, såsom dem der arbejder i organisationer eller på al-Azhar, for at gøre deres liv nemmere for folk under uislamisk lovgivning i stedet for at sige sandheden og vise hvor besværligt livet er for muslimer når den islamiske livsstil ikke implementeres, og motivere folket imod de korrupte regenter, dem der implementerer uislamisk lovgivning og opfordrer deres retslærde til at komme med disse *fatawa*.

Tvang og akut tvang er forskellig fra nødvendighed. Nødvendighed er noget som vi ikke kan undvære, og det er kontrolleret af de shariamæssige tekster, og det er ikke tilladt at legitimere forbudte anliggender.

Hvad angår uislamiske principper såsom, 'nødvendighed anerkender ikke lov', og 'nødvendighed gør det ulovlige lovligt', så har de slet ingen værdi i Islam simpelthen fordi de ikke har noget grundlag eller bevis. Det er akut tvang som legitimerer forbudt føde og ikke nødvendighed; det er kun tvang der legitimerer en ulovlig handling og ikke nødvendighed.

Jeg skal anmode dig meget kraftigt om, at du ikke nærmer dig åger (*Riba*).

Muslimernes forpligtelse i den slags situationer, især for dem der er bevidste, er det opfordret (*Mandoob*) at hjælpe, og det er desuden obligatorisk for den islamiske stat, at sørge for den nødvendige behandling for hele befolkningen.

ⁱ Nødvendighed (Dharoora) er styret af de islamiske love og regler. Tvang (Ikrah) og akut tvang (Idh'tirar) er altså det eneste, som kan undtage personer fra at overholde islamiske love og regler, fordi livet skal bevares.